

Kontrollplan 2025 - 2027

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens livsmedelskontroll

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare
M-2024-818	2024-12-06 § X	Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Miljöchef

Dokumentets syfte

Syftet med kontrollplanen är att den ska ge en övergripande bild av kontrollmyndighetens planerade kontroller av livsmedelsmedelsverksamheter samt en bedömning över händelsestyrda och övriga arbetsuppgifter inom ramen för livsmedelskontrollen under 2025 - 2027.

I kontrollplanen specificeras bland annat mål, befogenheter, opartiskhet, finansiering, kontrollpersonal, kompetens, utrustning, utrymmen och provtagning, registrering, rutiner och uppföljning samt utvärdering av kontrollen.

Dokumentet gäller för

Dokumentet är underlag för nämndens arbete med kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen under 2025 - 2027.

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Behörighet för kontrollen	3
Befogenheter	4
Organisation och samordning	4
Organisation	4
Samordning	4
Mål	5
Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan	5
Nationella mål i nationell kontrollplan	5
Nämndmål om god service	8
Opartiskhet	8
Befogenheter	8
Resurser	9
Finansiering och taxa	9
Översyn av taxan för livsmedelskontrollen och ny timavgift 2026	9
Kontrollpersonal	9
Behovsutredningen	10
Kompetensförsörjning	11
Utrustning, utrymmen och provtagning	11
Utrymmen och utrustning	11
Provtagning	12
Registrering, godkännande, anläggningsförteckning	12
Sanktionsavgift	12
Rutiner och enhetlighet	12
Riskbaserad kontroll	13
Planerad kontroll	13
Kontrollrapporter	13
Åtgärder vid bristande efterlevnad	14
Uppföljning	14
Kris- och beredskapsarbete	14
Övrigt projektarbete och aktiviteter	15
Öppenhet	15

Bakgrund

I artikel 9 i förordning (EU) 2017/625 beskrivs hur offentlig kontroll ska utföras. Där framgår att kontrollen ska ske med en lämplig frekvens och att den ska vara riskbaserad. Livsmedelsverket har närmare preciserat detta i sin föreskrift (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel. Enligt 3 e § ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

Nämnden utövar kontroll inom områden relaterade till livsmedelslagstiftningen och i viss mån smittskyddslagen. Varje medlemsland i EU ska upprätta en flerårig plan för kontrollen av livsmedelsverksamheter. Livsmedelsverket tar fram en treårig nationell kontrollplan och de kommunala kontrollmyndigheterna i sin tur tar fram en treårig kontrollplan. Inom ramen för nationella mål vägleder och styr Livsmedelsverket kommunerna i vad som är väsentligt att prioritera inom kontrollen.

Behörighet för kontrollen

Livsmedelsverket är den nationella behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i livsmedelsförordningen (2006:814). Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är, enligt 11 § livsmedelslagen (2006:804) och 23 § livsmedelsförordningen (2006:813) behörig myndighet för kontrollen i kommunen.

För att livsmedelskontrollen ska vara effektiv och likvärdig mellan statliga, regionala och kommunala myndigheter ställer lagstiftningen krav på samordning mellan myndigheter.

Kontoret deltar i de länsträffar som anordnas varje år av representanter från länsstyrelsen och Livsmedelsverket. Inom kontrollen finns tillfällen och händelser då den nationella och den kommunala kontrollen har beröringspunkter.

För att kontrollen då ska vara effektiv finns en ansvarsfördelning enligt följande:

- Matförgiftningsutredningar sker i samarbete mellan kommunerna, smittskyddsläkare, länsstyrelsen och i speciella fall även Livsmedelsverket.
- RASFF (rapid Alert System for Food and Feed) vidarebefordras från Livsmedelsverket till berörd kommun. Uppföljning sker av Livsmedelsverket.

Befogenheter

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i livsmedelslagen (2006:804) och i livsmedelsförordningen (2006:813). Enligt 20 § livsmedelslagen har kontrollmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen.

Organisation och samordning

Organisation

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ansvarar för kontroll av livsmedel och dricksvatten i Danderyds kommun. Det praktiska arbetet utförs huvudsakligen av livsmedelsinspektör på miljöavdelningen med miljöchef som stöd. Två miljö- och hälsoskyddsinspektör med god inspektörsbakgrund, varav den ena har flerårig erfarenhet som livsmedelsinspektör, kommer utföra ett mindre antal planerade kontroller av punktinsatskaraktär. Merparten av besluten fattas på delegation.

Nämnden har sammanträde en gång per månad, exklusive under juli-augusti, och de beslut som inte får fattas på delegation hanteras i nämnd.

Samordning

För erfarenhetsåterföring med andra kommuner samt att arbeta med samsyn är kommunen representerad i olika nätverk. Nätverksträffar sker årligen enligt nedan och olika ämnen aktualiseras. De nätverk som kommunen i dagsläget är med i är:

- Samverkan inom livsmedelskontrollen (SILK) - 2 gånger per år
- Samverkansmöte inom Samordnad provtagning av tappvatten (SPAT), Norrvattens medlemskommuner - 2 gånger per år
- Stockholm Nordost (SNO) - 2 gånger per år
- Länsträffar i Stockholms län - 1 gång per år
- Miljösamverkan Stockholms Län (MSL) – aktiviteter såsom studiebesök och inspirationsdagar samt kunskapsportal och nätverk
- Digitala arbetsrum på Livsmedelsverkets hemsida Livstecknet
- Smittskyddsträff som arrangeras av Smittskydd Stockholm en gång per år

Mål

Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Gemensamma mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Nationella mål i nationell kontrollplan

Livsmedelskontrollen ska arbeta i enlighet med de nationella målen som Livsmedelsverket har tagit fram i sin nationella kontrollplan (NKP). Nu gällande plan gäller för åren 2023–2025. Till nästa års kontrollplan kommer de nya målen gås igenom. Nedan beskriven sammanställning berör därför enbart 2025, utifrån att den nuvarande planen enbart sträcker sig till 2025.

I NKP benämns målen som operativa mål och delas upp i olika kategorier (säkert dricksvatten, kemiska risker, mikrobiologiska risker och information i livsmedelskedjan).

De operativa målen som berör kommunala kontrollmyndigheter sammanfattas i tabellen nedan. I tabellen, under kommentar, tydliggörs vilka mål som fokuseras på under 2025.

Mål	Innehåll	Kommentar
<u>Mål 3</u> Nyckelhålmärkning	<i>Kontroll hos tillverkare och huvudkontor av kött, köttprodukter, vegetabiliska produkter och färdigrätter för att säkerställa att livsmedlen uppfyller lagstiftningens krav.</i>	<5 Revision av huvudkontor och tillverkare.
<u>Mål 5</u> Ekologiska livsmedel	<i>Kontroll av aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under</i>	Kontrolleras vid planerade kontroller i butiksledet.

	<i>omställning är anmälda till Livsmedelsverket.</i>	Minst tre sådana kontroller planeras.
<u>Mål 6</u> Livsmedelsinformation vid e-handel	<i>Kontroll av verksamheter som släpper ut färdigförpackade kosttillskott och/eller konfektyr för att verifiera att informationen på webbplatsen stämmer med information på förpackningarna.</i>	<15 Görs inom ramen för planerade kontroller.
<u>Mål 8</u> Spårbarhet kött	<i>Kontroll för att verifiera svenskt ursprung av färskt och fryst kött av nöt, gris, får, lamm och fågel i samtliga led i livsmedelskedjan efter slakt.</i>	<15 Spårbarhet i kött i livsmedelsbutiker kontrollerades under 2023 och är ej planerad till 2025.
<u>Mål 9</u> Skyddade beteckningar	<i>Kontroll av märkning på utvalda förpackade produkter som införts till Sverige stämmer med produktspecifikationen.</i>	I dagsläget finns inga sådana verksamheter i kommunen.
<u>Mål 10</u> Allergena ingredienser hos grossister	<i>Kontroll av grossister som importerar färdigförpackade livsmedel för att verifiera korrekt information i märkningen från företagarna.</i>	I dagsläget finns inga sådana verksamheter i kommunen.
<u>Mål 11</u> Spårbarhet ägg	<i>Kontroll av aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg uppfyller spårbarhetskraven och att rätt information medföljer äggen.</i>	<5 Planeras under 2025.

<p><u>Mål 12</u></p> <p>Aktörer som släpper ut honung på marknaden</p>	<p><i>Kontroll att företag som handlar med honung är registrerade</i></p>	<p>I dagsläget finns inga sådana verksamheter i kommunen.</p>
<p><u>Mål 13</u></p> <p>Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott</p>	<p><i>Kontroll av 12 utvalda hälsofarliga växter på anläggningar som släpper ut kosttillskott på marknaden. Analys av att gränsvärdet för genotoxiska och carcinogena pyrrolizidinalkaloider inte överskrids.</i></p>	<p>Görs tillsammans med mål 6 utifrån planerade kontroller.</p>
<p><u>Mål 15</u></p> <p>Plastprodukter med otillåtna naturmaterial</p>	<p><i>Kontroll av producenter, importörer och grossister för att förhindra att plastprodukter innehållande malen bambu eller andra icke godkända naturmaterial släpps ut på marknaden.</i></p>	<p>I dagsläget finns inga sådana verksamheter i kommunen.</p>
<p><u>Mål 16</u></p> <p>Glykoalkaloider i potatis</p>	<p><i>Kontroll av åtgärder företagare vidtagit för att förebygga att höga halter bildas och hur man förhindrar att giftiga partier sätts på marknaden.</i></p>	<p>Utfört under 2024 inom ramen för Livsmedelsverkets provtagningsprojekt. Ingen ytterligare aktivitet är aktuell för 2025.</p>
<p><u>Mål 17</u></p> <p>Kontaktmaterialverksamheter</p>	<p><i>Kontroll för att säkerställa att materialen och produkterna uppfyller lagkraven och inte avger beståndsdelar i halter som kan utgöra en fara för människors hälsa eller påverka livsmedel negativt.</i></p>	<p>I dagsläget finns inga sådana verksamheter i kommunen.</p>

Nämndmål om god service

Nämnden har för 2025 nämndmålet ”Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare”. Som underlag till behovsutredningen (M-2024-816), där livsmedelskontrollen ingår, finns omfattande tid för rådgivning till livsmedelsföretagare för åren 2025 – 2027.

Kontoret strävar efter att ha korta handläggningstider och att vara tillgängliga. Ärenden som kommer in via Kontaktcenter hanteras skyndsamt och maximalt inom två dagar.

Nämndmålet mäts genom en Nöjdhetsindex (NKI)-undersökning, vilken sker kontinuerligt. NKI mäts genom att verksamhetsutövarna svarar på frågor om inspektörernas bemötande, kompetens, effektiv handläggning, upplevd rättssäkerhet samt kontrollmyndighetens, kommunens, information på den externa hemsidan. Resultaten visas på en indexskala från 0–100 där 50 eller lägre är mycket låg, 50 till 61 är lågt, 62–69 är godkänt, 70–79 är högt och över 80 är mycket högt NKI. Målet för 2025 är ett NKI index på 80, som innebär ett mycket högt NKI.

Under åren kommer NKI resultatet att gås igenom och eventuella åtgärder görs för att förbättra NKI, om så krävs. Miljökoordinatör på miljöavdelningen har som särskilt ansvar att gå igenom NKI resultaten och utreda de åtgärder som krävs för att förbättra NKI. Miljökoordinatör ingår även i kommunens NKI-nätverk samt är avdelningens webbredaktör. Därmed finns bemanning att utöver inspektören och miljöchefen arbeta med måluppfyllnaden.

Opertiskhet

Kommunen har nyligen inrättade riktlinjer för arbetet mot välfärdsbrottslighet (KS 2024/0228). Dessa gäller för alla nämnder. Myndighetsutövningen är ett utpekat fokusområde.

För att säkerställa opertiskhet har Danderyds kommun 2020 beslutat om policy för att undvika mutor och korruption samt regler för representation.

Vid anställning och årligen kontrolleras om anställdas bisysslor är godkända i förhållande till myndighetsuppdraget.

Befogenheter

Alla beslut som fattas ska kontrolleras mot delegationsordningen. Det är viktigt att inspektören har delegation att fatta beslut på plats när det gäller förhindrande av utsläpp av livsmedel på marknaden som kan medföra risk för människors hälsa. Delegationsordningen är senast uppdaterad 11 juni 2024 (MSN 2024/67).

Resurser

Finansiering och taxa

Livsmedelskontrollen finansieras från och med 1 januari 2023 genom efterhandsdebitering. Avgiften för kontrollen, och dess för- och efterarbete, tas därmed ut efter att kontrollen har utförts. Fram till december 2022 finansierades livsmedelskontrollen med årliga avgifter. Ny taxa antogs av kommunfullmäktige den 12 december 2022. Timavgiften för 2025 blir, om beslut om indexhöjning antas, 1565 kronor (M-2024-593).

Översyn av taxan för livsmedelskontrollen och ny timavgift 2026

Med anledning av att många livsmedelsverksamheter i kommunen har tvingats lägga ned eller ändra sin verksamhet av ekonomiska skäl har intäktsunderlaget för livsmedelskontrollen gått ner.

Därtill har kontroll utifrån Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell från 2024, som medför betydligt färre kontroller än tidigare, och efterhandsdebiteringen gjort att intäktsunderlaget har sjunkit betydligt. Denna trend finns hos de flesta kommuner. Flertalet kommuner har därför ändrat arbetssätt och minskat ner på arbetet liksom sett över taxor för att höja sina timavgifter för att de ska stå i proportion till kommunens kostnader för den faktiska tillsynen som bedrivs. Principen för kontroll- och tillsynstaxor är att taxor och avgifter ska motsvara de genomsnittliga kostnader myndigheten har för tillsynen. Det är dock viktigt att skillnaderna mellan kommuners avgifter inte blir för stora då det ska råda likvärdiga förutsättningar för företagarna som står under kontroll/tillsyn.

Nedan redovisas en tabell över timavgifter för såväl grannkommuner som Stockholms stad och Huddinge kommun för 2024.

Kommuner	Danderyd	Lidingö	Sollentuna	SRMH	Sundbyberg	Stockholm	Huddinge
Timavgift 2024 (kr)	1562	1664	1728	1250	1700	1720	1764

Jämförelsen av timavgifter för livsmedelskontrollen visar att enbart SRMH har lägre timavgift. Kommunens timavgift för livsmedelskontrollen ligger jämförelsevis lågt.

Det medför att det är motiverat att under 2025 utreda en höjning av timavgiften till 2026 samt att analysera taxans utformning. Detta taxearbete är omfattande och utförs av miljöchefen, miljökoordinatören och livsmedelsinspektören. Behovsutredningen omfattar tid för detta arbete under 2025. Denna tid är dock inte lagd på området livsmedelskontroll utan övergripande tillsynsrelaterat arbete.

Kontrollpersonal

Kontoret har en ordinarie medarbetare med rätt kompetens och utbildning samt erfarenhet för att utföra kontroller. Kompetensutveckling sker efter behov. För att minska sårbarheten och för att säkra leveranserna kommer även livsmedelskontroll av punktinsatskaraktär, för väl utvalda objekt,

utföras av två medarbetare som huvudsakligen arbetar med hälsoskydd. Båda dessa medarbetare har arbetat ett tag som inspektörer, varav den ena i över tio år som livsmedelsinspektör.

För närvarande utreds även ett samverkansavtal med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH) där fokus är att kunna avropa en livsmedelsinspektör per timme vid behov. Detta avtal ska alltså inte innebära att kommunen lämnar över livsmedelskontrollen utan avtalet ska kunna nyttjas vid behov, såsom i fråga om en vakansperiod eller när ordinarie personal är sjukskriven. Det senare skulle minska sårbarheten ytterligare då nämnden enbart har en livsmedelsinspektör.

Nedan beskrivs resultatet av behovsutredningen.

Behovsutredningen

Behovet av personal beräknas genom en behovsutredning (M-2024-816). Antalet kontrolltimmar för varje enskild livsmedelsverksamhet, utifrån Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell, tillsammans med tid för uppföljande kontroll samt för övriga nödvändiga arbetsuppgifter inom till exempel klagomål och smittskydd samt rådgivning och juridisk hantering sammanställs. Som underlag till behovsutredningen finns ett omfattande Excelark för åren 2025–2027.

Nedan följer en redogörelse över den tid som bedöms för livsmedelskontrollen i kommunen. Från och med 2024 sker livsmedelskontrollen utifrån Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. Denna modell utgår ifrån en femårsplan för livsmedelskontrollen. Nämnden har således nu en plan för livsmedelskontrollen till och med 2028. Verksamheter kan få ny, och ofta lägre, kontrolltid efter ett kontrollbesök och efter god efterlevnad.

Konjunkturen, effekterna efter pandemin och högre elpriser m.m. har medfört att flera livsmedelsverksamheter, ofta mindre verksamheter, har behövt lägga ner. Det finns även en trend, på grund av demografiutvecklingen, att främst förskolor läggs ned i kommunen. I början av 2023 fanns det 252 aktiva livsmedelsverksamheter i kommunen och i slutet av 2024 finns det 237. Fortsätter denna negativa trend kan ytterligare livsmedelsverksamheter komma att lägga ner.

En livsmedelsinspektör arbetar med planerad och händelsestyrd kontroll. Två medarbetare inom hälsoskydd kommer under 2025 utföra 26 planerade kontroller av totalt 156. Denna insats är av punktinsatskaraktär inom mer rutinartade kontroller av förskolor, skolor och grupp- och serviceboenden. Syftet med omfördelningen är att minska sårbarheten och förbättra arbetsmiljön för livsmedelsinspektören. Därtill finns bättre marginaler för smittskyddsärenden och annat händelsestyrt arbete.

Bedömningarna nedan är baserade på att en livsmedelskontroll tar fyra timmar, men kontrollen samt nödvändigt för- och efterarbete kan både ta mindre och mer tid. Erfarenheten från efterhandsdebiteringen under 2023 och 2024 medför att kontrollen, inklusive för- och efterarbete, tar cirka fyra

timmar. Riskklassningsmodellen reglerar hur många besök en livsmedelsverksamhet får, men tiden för utförandet regleras via efterhandsdebitering.

För livsmedelskontrollen är behovet 0,9 årsarbetskrafter för åren 2025–2027.

Livsmedelskontroll	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)	Bedömt behov 2027 (timmar)
Planerad kontroll, uppföljande kontroll och planerade arbetsuppgifter	1146	1126	1126
Händelsestyrd kontroll t.ex. registrering av verksamheter, smittskyddsutredningar, klagomålshantering, remissyttranden, information och rådgivning	165	165	165
Totalt behov (timmar)	1311	1291	1291
Årsarbetskrafter	0,9	0,9	0,9

Kompetensförsörjning

Plan för individuell kompetensutveckling går igenom vid medarbetarsamtalet samt löpande under året. Kompetensutveckling sker genom deltagande på Livsmedelsverkets kurser och andra kompetensutvecklande insatser internt och externt. Kompetensutveckling sker även inom ramen för Miljösamverkan Stockholm och SILK.

Utrustning, utrymmen och provtagning

Utrymmen och utrustning

De utrymmen som livsmedelskontrollen har till sitt förfogande är skåp för kläder, eget kylskåp för förvaring av livsmedelsprover samt skåp med utrustning.

För att möjliggöra akut provtagning vid ett utbrott eller liknande ska alltid lämplig provtagningsutrustning finnas och hållas aktuella. Att ha neutrala kökskläder möjliggör ett mer avslappnat samtal med verksamhetsutövarna och ger en mer effektiv kontroll.

Provtagning

Provtagning sker inom ramen för t.ex. Livsmedelsverkets och Miljösamverkan Stockholms provtagningsprojekt samt vid behov i utredningar av utbrott, misstänkt matförgiftning och klagomål. Miljösamverkan Stockholm planerar 2025 en gemensam livsmedelsprovtagning med fler andra regioner i landet. Fokus är glutenfria oförpackade produkter och artbestämning av basmatiris. Kontoret överväger deltagande vad gäller projektet om glutenfria produkter. Det andra projektet om ris är inte lika relevant då kommunen inte har några grossister eller importörer av ris.

Under 2024 tecknades avtal med laboratorium för analys av livsmedel vid behov (M-2024-520).

Registrering, godkännande, anläggningsförteckning

Anmälan av nya livsmedelsverksamheter/anläggningar görs via e-tjänst. Anläggningarna registreras sedan i ärendehanteringssystemet Ecos 2 av handläggare och förs även in i kontrollplanens Excel-dokument. Även avregistreringar hanteras på samma vis.

”Food-trucks” och andra mobila anläggningar kan stå i kommunen utan att ha registrering om de är registrerade i en annan kommun. Dessa kan vid behov kontrolleras, men debiteras enbart vid uppföljande kontroll eller vid klagomål och misstänkt matförgiftning.

Sanktionsavgift

Sanktionsavgifter är en särskild avgift som regleras enligt livsmedelslagen som infördes den 1 januari 2019. Kontrollmyndigheten är skyldig att besluta om och ta ut sanktionsavgifter i vissa fall exempelvis när någon påbörjar en verksamhet som är registreringspliktig utan att en anmälan har gjorts till den behöriga myndigheten. Det gäller även när någon tar över en redan pågående verksamhet utan att låta registrera denna eller vid flytt av verksamheten utan att ha anmält flytten till miljö- och stadsbyggnadskontoret.

Miljöchefen har delegation att fatta sanktionsavgiftsbeslut.

Rutiner och enhetlighet

För att säkerställa enhetlighet finns rutiner sammanställda på kontorets interna SharePoint yta. Rutiner finns för olika arbetsmoment t.ex. RASFF och utbrottshantering som alla inspektörer, även de miljö- och hälsoskyddsinspektörer som i vardagen inte arbetar med livsmedelskontroll, ska följa. Detta senare är särskilt viktigt i semestertider. Rutinerna finns sparade digitalt samt i en pärm tillgänglig för alla inspektörer på kontoret.

Samsynkontroller kan även ske med andra kommuner för att öka den egna kompetensen och bidra till enhetliga kontroller.

Riskbaserad kontroll

Livsmedelsverket har tagit fram en ny riskklassningsmodell som började gälla januari 2024.

Den nya modellen medför en kontrollfrekvens på fem år för varje livsmedelsanläggning, det vill säga den genererar hur många kontroller en verksamhet får under fem år.

I modellen beräknas kontrollfrekvensen genom verksamhetens omfattning, huvudaktivitet och övriga aktiviteter. Verksamheter som har god efterlevnad av livsmedelslagstiftningen (inga avvikelser vid två planerade kontroller under tolv månaders tid eller de senaste två planerade kontrollerna under mer än tolv månader) kan få reduktion av kontrollfrekvensen. Är verksamheten tredjepartscertifierad (t.ex. BRC, IP livsmedel) reduceras kontrollfrekvensen.

Planerad kontroll

Det finns i dagsläget 237 livsmedelsanläggningar i kommunen. Siffrorna är osäkra då verksamheter både torde läggas ned, klassas ned/upp och startas under åren. Nedan följer en sammanställning över planerade kontroller för åren 2025 – 2027.

År	Planerade kontroller
2025	156
2026	156
2027	156

Flera verksamheter, såsom större livsmedelsbutiker, får flera kontroller på ett år utifrån riskklass.

Vid varje kontroll stäms uppgifter av med verksamhetsutövaren för att se om några förändringar i riskklassningen behöver göras. Vid behov sker en ny riskklassning.

Kontrollfrekvensen är sammanställd till och med år 2028, utifrån riskklassningsmodellen.

Kontrollrapporter

Mallarna till de kontrollrapporter som används har tagits fram av Stockholm stad och används i flera kommuner runt om i landet. Att använda en gemensam kontrollrapport stärker samsynen och ger ett enhetligt intryck för verksamhetsutövarna.

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Vid avvikelser genomförs en uppföljande kontroll. Behovsutredningen och kontrollplanen baseras på en bedömning att uppföljande kontroller krävs vid 40 procent av alla planerade kontroller, d.v.s. 62.

Om avvikelser kvarstår skrivs ett föreläggande eller beslut. Vid omfattande och allvarliga avvikelser kan beslut om förbud såsom förbud om att släppa ut varor på marknaden, beslut om omhändertagande, beslut om stängning och beslut om åtgärdskrav (föreläggande med eller utan vite) fattas.

Uppföljning

Uppföljning av progressen inom livsmedelskontrollen görs varannan vecka tillsammans med miljöchefen. Uppföljning i nämnd föreslås ske i maj och september. Eventuella justeringar av planen görs vid behov.

Kris- och beredskapsarbete

I Danderyds kommun finns en övergripande krisledningsplan. I den beskrivs det generella arbetet samt vilket ansvar de olika myndighetspersonerna har. Varje förvaltning ska ha en krisberedskapsplan och varje enhet ska ha rutiner för att hantera kriser. I kommunen finns det alltid en tjänsteman i beredskap (TiB).

För livsmedelskontrollen finns en rutin för hantering av utbrott.

Enligt tidigare risk- och sårbarhetsanalys har miljö- och stadsbyggnadskontoret konstaterat att av nämndens uppgifter så är det miljö-, hälsoskydds- och livsmedelskontrollen som främst kan ha en så kallad samhällsviktig funktion i en kris- eller krigssituation. Dessa funktioner måste därför prioriteras i en sådan situation.

Kontoret kommer under 2025–2027 att vara delaktig i kommunövergripande beredskapsarbete. Under 2025 planeras ett kommunövergripande arbete med beredskapslager, nödvattenutrustning och etablering av en nödvattengrupp. Detta berör främst livsmedelskontrollen.

Beredskapsplanen för livsmedelskontrollen kommer att uppdateras under 2025. Uppdateringen utgår ifrån Livsmedelsverkets handbok Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap (2023)¹. Miljöchefen har gått, och miljökoordinatören och livsmedelsinspektören ska gå Livsmedelsverkets kurs Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap. Livsmedelsverket har även seminarieövningar för krisberedskapsarbetet

¹ Livsmedelsverket. 2023. Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap.

inom livsmedelskontrollen som kommer att användas i arbetet med uppdatering av beredskapsplanen. Planen kommer att behandlas i nämnd.

Övrigt projektarbete och aktiviteter

Samarbete kan komma att ske under kontrollplanens period med alkoholssamordnaren på Socialförvaltningen och polismyndigheten. Tidigare år har kvällstillsyn utförts. Ingen sådan tillsyn är planerad 2025, men kan komma att ske under 2026 eller 2027.

Livsmedelsinspektören arbetar tillsammans med hälsoskyddsinspektörerna i fråga om remisser om serveringstillstånd. Detta bedöms ske löpande under kontrollplanens period utifrån riktlinje för miljö- och stadsbyggnadsnämndens yttranden i remisser om serveringstillstånd (M-2023-159).

Under början av 2025 planeras ett samverkansprojekt med inspektörer som arbetar med livsmedelskontroll och miljö- respektive hälsoskydd med fokus på avfallshantering vid livsmedelsbutiker. Från och med 1 januari 2024, utifrån ändringar i avfallsförordningen (2020:614), gäller krav på utsortering och separat insamling av bioavfall från såväl hushåll som verksamheter.

Öppenhet

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framför allt av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär det att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.